

**URZĄD OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. 61 852-15-17, 61 852-77-50, Fax 61 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

RPZ-644/501/16/PG

Poznań, dnia 06 kwietnia 2017 r.

**Sąd Apelacyjny w Warszawie
VI Wydział Cywilny
pl. Krasińskich 2/4/6
00-207 Warszawa**

Powodowie: (...)
reprezentowani przez:
(...)

Pozwany: mBank S.A.
reprezentowany przez:
(...)

Sygn. akt: VI ACa 1752/16

**Stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawierające
istotny pogląd dla sprawy**

Stosownie do przepisu art. 31d ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 229 - dalej: u.o.k.k.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także: Prezes UOKiK, Prezes Urzędu) niniejszym przedstawia sądowi istotny pogląd dla przedmiotowej sprawy.

Wskazać należy, że przesłankami umożliwiającym przedstawienie Prezesowi Urzędu występowanie poglądu w danej sprawie jest istnienie ku temu interesu publicznego oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia, kluczowego z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy. Należy przy tym uznać, że obie wskazane przesłanki muszą występować kumulatywnie.

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy podkreślić należy, że skala zjawiska oraz społeczne skutki sytuacji, w jakiej znaleźli się kredytobiorcy, którzy zawarli z bankami umowy kredytów hipotecznych waloryzowanych kursem CHF oraz fakt stosowania w określanych przez nie wzorcach niedozwolonych postanowień

umownych, uzasadniają przesłankę występowania Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie w granicach występującego w niej interesu publicznego.

W świetle tych okoliczności, a także biorąc pod uwagę wiedzę i doświadczenie Prezesa UOKiK z zakresu ochrony konsumentów, w szczególności fakt, że Prezes UOKiK występował do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) z powództwem o uznanie za niedozwolone postanowień wzorca umowy dotyczących zasad ustalania kwoty kredytu oraz wysokości rat kredytu w oparciu o kursy wymiany walut, choć stosowanych przez innego kredytodawcę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2011 r., sygn. akt VI ACa 420/11), Prezes Urzędu uznał za zasadne i konieczne przedstawienie istotnego poglądu w niniejszej sprawie w granicach występującego w niej interesu publicznego.

Niezależnie od powyższego, za wydaniem poglądu w niniejszej sprawie przemawia okoliczność, że kwestionowane w toku niniejszego postępowania postanowienia wzorca umowy są przedmiotem raportu Prezesa UOKiK z 2009 r. dotyczącego spreadów. Zwrócić również należy uwagę, że ostateczny wyrok uwzględniający powództwo o uznanie kwestionowanych przez powodów postanowień za niedozwolone będzie skuteczny wobec osób trzecich i tym samym będzie stanowił prejudykat w indywidualnych sporach konsumentów z Pozwanym.

Przedstawiając niniejszy pogląd, Prezes Urzędu pragnie poczynić istotne zastrzeżenie, że stanowisko, jakie formułuje w tej sprawie, opiera się na określonym stanie faktycznym i prawnym (w szczególności dotyczy to przepisów regulujących umowę kredytu) oraz wniosku, jaki Powodowie skierowali do Prezesa UOKiK. Tym samym, należy podkreślić, że ocena prawna przedstawiona w niniejszym poglądzie przez Prezesa Urzędu nie może stanowić odniesienia dla innych spraw.

Uzasadnienie

Pogląd przedstawiany w niniejszej sprawie wyrażany jest w oparciu o:

1. wniosek Powodów o wydanie istotnego poglądu w sprawie z sierpnia 2016 r.,
2. „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej mBanku S.A.” w wersji z lipca 2014 r.,
3. wzór „aneksu do umowy o Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych/„mPlan”/„MultiPlan” waloryzowany kursem <<waluta>>”,
4. kopie pism procesowych przedłożonych przez Powodów, w tym:
 - a. pozew o uznanie postanowień wzorców umowy za niedozwolone z dnia 22 sierpnia 2014 r.,
 - b. odpowiedź na pozew z dnia 03 października 2014 r.,
 - c. pismo procesowe powodów z dnia 26 stycznia 2015 r.,
 - d. apelację powodów z dnia 09 czerwca 2016 r.,
 - e. odpowiedź na apelację powodów z dnia 18 lipca 2016 r.,

- f. apelację Pozwanego z dnia 10 czerwca 2016 r.,
 - g. odpowiedź na apelację Pozwanego z dnia 17 października 2016 r.,
5. wyrok SOKiK z dnia 19 kwietnia 2016 r. (sygn. akt: XVII AmC 2939/14).

I. Stan faktyczny

Pismem z sierpnia 2016 r. Powodowie skierowali do Prezesa Urzędu wnioszek o wydanie istotnego poglądu w toczącej się z ich powództwa sprawie o uznanie wskazanych przez Powodów postanowień „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej mBanku S.A. w wersji z lipca 2014 r. (dalej: Regulamin) oraz wzoru „aneksu do umowy o Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych/„mPlan”/ „MultiPlan” waloryzowany kursem <<waluta>>” (dalej Aneks) za niedozwolone.

Na podstawie przedłożonych dokumentów ustalono, że Powodowie w niniejszej sprawie wnoszą o uznanie za niedozwolone postanowień § 3 ust. 1, ust. 2 zd. 2, ust. 4 oraz ust. 6 Regulaminu o następującej treści:

„ § 3

1. Kredyty waloryzowane mogą być waloryzowane kursem następujących walut: USD/EUR/CHF/GBP według Tabeli kursowej Banku.

2. (...) Przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji Bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z Tabeli kursowej Banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu.

(...)

4. Wysokość kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym może ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów jak również o częstotliwości zmiany podejmowana jest przez Bank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 6.

(...)

6. Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych czynników:

- 1) bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym,
- 2) podaży i popytu na waluty na rynku krajowym
- 3) różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym,
- 4) płynności rynku walutowego,
- 5) stanu bilansu płatniczego i handlowego.”

Powodowie wnoszą również o uznanie za niedozwolone postanowień § 6 ust. 1 pkt 1, ust. 2 oraz ust. 4 Aneksu o następującej treści:

„§ 6

1. W przypadku, gdy Kredytobiorca/Pożyczkobiorca dokona wyboru spłaty Kredytu/Pożyczki w złotych albo złoży dyspozycję spłaty Kredytu/Pożyczki w złotych po uprzednim złożeniu dyspozycji spłaty Kredytu/Pożyczki w walucie waloryzacji (powrót do spłaty w złotych), obowiązują następujące zasady:

1) w całym okresie obowiązywania Umowy począwszy od pierwszego dnia spłaty albo od dnia dokonania zmiany waluty spłaty na złote, spłata rat dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu (pomnożeniu) rat kapitałowo - odsetkowych, jeśli kredyt został wypłacony w całości lub rat odsetkowych, jeśli kredyt jest wypłacany w transzach, wg kursu sprzedaży waluty waloryzacji określonej w Tabeli kursowej Banku obowiązującej na dzień spłaty z godziny 14:50.

2) (...)

2. Wysokość kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym może ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów jak również o częstotliwości zmiany podejmowana jest przez Bank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 4.

(...)

4. Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych czynników:

- 1) bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym,
- 2) podaży i popytu na waluty na rynku krajowym
- 3) różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym,
- 4) płynności rynku walutowego,
- 5) stanu bilansu płatniczego i handlowego.”

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2016 r. SOKiK uznał za niedozwolone i zakazał Pozwanemu wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji Bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z Tabeli kursowej Banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu”. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie Sąd podkreślił, że zgodnie z treścią tej klauzuli przeliczenie wnioskowanej kwoty kredytu na walutę waloryzacji następuje według kursu tej waluty w tabeli kursowej Banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu. Paragraf 31 regulaminu wskazuje natomiast, że uruchomienie kredytu następuje po: podpisaniu umowy, opłaceniu prowizji i opłat, spełnieniu innych warunków wskazanych w umowie, ustanowieniu prawnych zabezpieczeń kredytu, otwarciu rachunku bilansującego lub walutowego, etc. Przeliczenie kredytu na walutę waloryzacji następuje zatem po dokonaniu wielu, nierzadko czasochłonnych czynności, co w rezultacie odsuwa moment postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta nie tylko od chwili złożenia wniosku kredytowego, ale nawet zawarcia umowy. Skutkiem tego konsument nie jest w stanie przewidzieć, jaka będzie rzeczywista wysokość przyznanego kredytu, a zatem umowa nie definiuje wielkości tego świadczenia. W tym zakresie konsument powinien mieć realną możliwość zaakceptowania kursu waluty oferowanej przez Bank, której wartość będzie wyznaczała wysokość jego zobowiązań. Za postulat minimum, w ocenie Sądu należy uznać stworzenie przez

przedsiębiorcę takich warunków, które umożliwią precyzyjne i ostateczne określenie wysokości świadczenia. Co więcej mając na uwadze fakt, że ustalenie kursu waluty waloryzacji obowiązującego w danym dniu pozostaje w gestii Banku, a okres pomiędzy zawarciem umowy i uruchomieniem kredytu może być znaczny, istotne jest to, by to konsument miał prawo do oznaczenia momentu, w którym środki te zostaną mu udostępnione. Skoro bowiem kurs waluty wyznacza wysokości jego zobowiązania powinien mieć możliwość swobodnego decydowania o momencie złożenia tego oświadczenia, co byłoby wyrazem akceptacji kursu obowiązującego w danym dniu. Alternatywnie w ocenie Sądu możliwe byłoby także zaakceptowanie w ww. zakresie rozwiązania polegającego na przeliczaniu kwoty kredytu na walutę waloryzacji posługując się zobiektywizowanym miernikiem, oderwanym od dyskrecjonalnej woli pozwanego banku.

W konkluzji SOKiK podkreślił, że kwestionowane postanowienie skutkując brakiem oznaczenia wysokości świadczenia w umowie kredytu, wprowadza do stosunku prawnego element niepewności, a przez to kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Ponadto, w stopniu rażąco narusza interesy konsumentów, zwłaszcza te ekonomiczne.

W pozostałym zakresie Sąd pierwszej instancji powództwo oddalił. Uzasadniając swe rozstrzygnięcie SOKiK podkreślił, że:

1) „nie sposób kwestionować uprawnienia pozwanego banku do określania kursów walut, którymi posługuje się w transakcjach prowadzonych z jego udziałem. Prezentowane przez niego wartości stanowią niejako ceny za oferowany towar, którym są waluty i co istotne dotyczą one ogółu transakcji dokonywanych w związku prowadzoną przez niego działalnością. Innymi słowy tak sporządzane tabele odzwierciedlają rynkowe ceny walut powiększone o wynagrodzenie za możliwość udostępnienia waluty innemu podmiotowi.”

2) „obowiązujące przepisy prawa zasadniczo nie ograniczają kredytodawców w możliwości posługiwania się nimi [tabelami kursów], stawiając jednak warunek, który został zdefiniowany w art. 69 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. (..) Należy przy tym odnotować, że choć w orzecznictwie nierzadko postulowane jest, by zasady te były określane w sposób maksymalnie precyzyjny, wręcz pozwalający konsumentowi na samodzielne weryfikowanie tych czynności, to w praktyce okazuje się, że stopień skomplikowania tego zagadnienia nie pozwala na przyjęcie jednego algorytmu, który każdorazowo pozwalałby na zrealizowanie owego postulatu. Kursy walut kształtowane są poprzez procesy ekonomiczne oraz decyzje polityczne, które są niezależne względem banku, a zatem istotnie utrudniają możliwość przewidzenia przebiegu i amplitudy wahań. W tym zakresie możliwe jest jedynie określenie

dyrektyw wyznaczania kursów poprzez wskazanie tych czynników, które są uwzględniane przez bank w toku procedury związanej ze sporządzeniem tabeli kursowej.”

3) „istotnie czynniki wskazane w § 3 ust. 6 regulaminu oraz w § 6 ust. 4 aneksu nie zostały sformułowane na tyle precyzyjnie, by możliwe było zweryfikowanie przez konsumenta tego, w jaki sposób ustalono kurs danej waluty. Zdaniem Sądu zasadne jest jednak pytanie, czy możliwe jest takie ich doprecyzowanie, które na to pozwoli? W ocenie Sądu odpowiedź na to pytanie nie może być twierdząca (...).W konkluzji informowanie konsumentów o sposobie ustalania kursu walut poprzez wymienienie czynników, które bank bierze pod uwagę i które stanowią katalog zamknięty, zdaniem Sądu należy ustać za dostateczne wypełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 69 ust. 1 pkt 4a ustawy - Prawo bankowe.”

4) „działa on [Bank] w warunkach rynkowych, a tabele kursowe odnoszą się do wszelkich transakcji dokonywanych z udziałem zarówno konsumentów, jak i pozostałych uczestników obrotu. Trudno więc w tych warunkach założyć, że mógłby on dążyć do wzmacniania kursu danej waluty, aby odnieść korzyści ekonomiczne w obszarze kredytów waloryzowanych, narażając się przy tym na ryzyko strat w grupie innych transakcji.”

5) „jakkolwiek bank ma prawo do opracowywania tabel kursowych odnoszących się do walut, które są przedmiotem transakcji z kontrahentami, to zdaniem Sądu za niedopuszczalną należałoby uznać sytuację, w której wysokość zobowiązania dłużnika jest definiowana wyłącznie przez wierzyciela oraz na podstawie kryteriów, które w pewnym zakresie pozostają w jego gestii. Istota problemu nie leży jednak w samych tabelach, lecz w arbitralności, jaką zastrzegła dla siebie instytucja kredytowa. Owa arbitralność została jednak uchylona na skutek przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawy antyspreadowej). Dodany do art. 69 ustawy - Prawo bankowe ustęp 3 stanowi, że w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. (...) W konkluzji należy zatem zaznaczyć, że ustawa antyspreadowa spowodowała, że uwzględnienie tabeli walutowej banku przy ustalaniu wysokości rat kredytu pozostaje wyłącznie w gestii konsumenta, a w konsekwencji koszty związane ze stosowaniem jej istnieją jedynie wtedy, gdy sam zdecyduje się je ponieść.”

6) „wskutek nowelizacji, a także zmian wprowadzonych przez samego pozwanego wykreowany został jasny, przejrzysty i sprawiedliwy mechanizm spłaty kredytu, eliminujący negatywne konsekwencje, jakie powodowało stosowanie zapisów, które nie w pełni jednoznacznie i zrozumiale określały kryteria waloryzacji. Obecnie sposób przeliczania rat kredytu spełnia więc warunki, o których mowa w uwadze 73 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego 30 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygnaturze C-26/13.”

7) „Sąd nie dostrzegł także wypełnienia przesłanek niedozwolonego charakteru przez postanowienia oznaczone nr 3 i 6 dotyczące dopuszczalności dokonywania zmiany wysokości kursów kupna lub sprzedaży w danym dniu roboczym, gdyż ze względu na specyfikę obrotu walutowego jest to uzasadnione. Z natury rzeczy w przeszłości odnotowywano przypadki, gdy ziszczenia się określonych zdarzeń powodowało wahania kursu waluty, w związku z czym także i bank powinien mieć możliwość reagowania na zmiany wywołane czynnikami, które są niezależne względem niego. Dodatkowo pozwany wskazał, że zostaną one dokonane wówczas, gdy będzie to uzasadnione wystąpieniem zdarzenia wskazanego w § 3 ust. 6 regulaminu oraz § 6 ust. 4 aneksu. Zmiana wysokości kursów, o której mowa w tym postanowieniu nie dotyczy spreadu.”

Od wyżej wskazanego rozstrzygnięcia apelację wnieśli zarówno Powodowie, jak i Pozwany.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie spornym jest to, czy kwestionowane przez Powodów postanowienia mają charakter niedozwolony. W konsekwencji, poniżej zostanie przedstawione stanowisko Prezesa UOKiK w tym przedmiocie.

III. Analiza kwestionowanych postanowień

Jednym z elementów systemu kontroli postanowień umownych chroniącym konsumentów przed klauzulami abuzywnymi jest kontrola abstrakcyjna. Procedura jej dokonywania do dnia 17 kwietnia 2016 r. (tj. do daty wejścia w życie ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) była uregulowana w art. 479³⁶-479⁴⁵ ustawy z dnia 01 grudnia 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm. - dalej: k.p.c.). Zaznaczyć należy, że w odróżnieniu od kontroli incydentalnej, jej przedmiotem mogły być wyłącznie postanowienia zawarte we wzorcach umów, co bezpośrednio wynikało z art. 479³⁶ k.p.c.

Materialnoprawną podstawę kontroli abstrakcyjnej, podobnie jak w przypadku kontroli incydentalnej, stanowią art. 385¹-385³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 380 ze zm. - dalej: k.c.).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Możliwość uznania postanowienia za niedozwolone w trybie kontroli abstrakcyjnej zależna była zatem od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) postanowienie było stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
- 2) postanowienie było elementem wzorca umowy,
- 3) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione,
- 4) postanowienie nie dotyczyło sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.
- 5) postanowienie kształtowało prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- 6) postanowienie naruszało w sposób rażący interesy konsumenta,

1. Stosowanie kwestionowanych postanowień w obrocie konsumenckim

Zgodnie z dyspozycją art. 385¹ § 1 k.c., postanowienie może być uznane za niedozwolone, jeśli jedną ze stron stosunku prawnego jest konsument. W okolicznościach niniejszej sprawy wydaje się być bezspornym, że Pozwany będąc przedsiębiorcą stosował kwestionowane postanowienia w obrocie. Co istotne, w toku sprawy Pozwany nie zaprzeczał twierdzeniom Powodów, że postanowienia te były stosowane przy zawieraniu umów z konsumentami. Niezależnie od tego, na funkcjonowanie kwestionowanych przez Powodów postanowień w obrocie konsumenckim wskazywać mogą chociażby tytuły wzorców, zgodnie z którymi przeznaczone są one dla klientów będących osobami fizycznymi. Można zatem bezsprzecznie domniemywać, że regulowały one również stosunki obligacyjne Pozwanego z konsumentami.

2. Kwestionowane postanowienia jako element wzorca umowy

Ustawodawca nie definiuje pojęcia wzorca umowy. W art. 384 § 1 k.c. wskazano jedynie, że ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy.

W kontekście art. 384 k.c. w literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że wzorzec umowy jest zbiorem warunków umowy ustalonym przez jedną ze stron, stanowiącym jej oświadczenie woli i podstawę zawarcia umowy, do czego dochodzi z chwilą przystąpienia drugiej strony¹. Mając takie rozumienie pojęcia wzorca umowy na względzie, w okolicznościach niniejszej sprawy nie może ulegać wątpliwości, że zarówno postanowienia Regulaminu, jak i Aneksu mogą podlegać kontroli w trybie art. 479³⁶ i n. k.p.c.

¹ Por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 kwietnia 2015 r., VI ACa 358/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 09 listopada 2016 r., VI ACa 1285/15; A. Rzetecka-Gil, „Komentarz do art. 384 Kodeksu cywilnego”, [w:] A. Rzetecka-Gil, „Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania - część ogólna”, LEX/el., 2011.

3. Brak indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych postanowień

Ustawodawca w art. 385¹ § 3 k.c. doprecyzował, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia, na które konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. W doktrynie ukształtował się pogląd, że poprzez ten przepis ustawodawca kształtuje domniemanie braku uzgodnienia indywidualnego w przypadku stosowania wzorców umów wykorzystywanych w obrocie konsumenckim².

W kontekście wyżej poczynionych uwag bezsporną wydaje się być okoliczność, że Regulamin i Aneks stanowią wzorce umowy. Uznać zatem należy, że postanowienia tych wzorców objęte są domniemanie braku ich indywidualnego uzgodnienia z art. 385¹ § 3 k.c. W konsekwencji zasadnym wydaje się wniosek, że kwestionowane przez Powodów postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie. Podkreślić przy tym należy, że ciężar dowodu przeciwnego w tym zakresie spoczywa na Pozwanym.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że w przypadku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem badania nie są konkretne stosunki istniejące pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Bankiem a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta bowiem obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że Bank wprowadził oceniany wzorzec do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z jego wykorzystaniem.

4. Kwestionowane postanowienia nie dotyczą głównych świadczeń stron

W świetle art. 385¹ § 1 k.c. nie można uznać za niedozwolone tych postanowień umowy, które dotyczą głównych świadczeń stron, chyba że nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Analiza treści kwestionowanych postanowień wymaga więc również stwierdzenia, czy postanowienia określające zasady ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowane są odpowiednio kwota kredytu i raty kapitałowo-odsetkowe, można uznać za

² Zob. m. in. M. Bednarek, [w:] E. Łętowska (red.), „System prawa prywatnego. Prawo zobowiązań - część ogólna”, t. 5, Warszawa 2006, s. 660; E. Łętowska, „Prawo umów konsumenckich”, Warszawa 2002, s. 339; W. Popiołek, op. cit., s. 1092; E. Wieczorek, [w:] A. Brodecka-Chamera, Z. Brodecki, D. Fuchs, M. Glicz, B. Janyga, B. Kęszycka, K. Malinowska, J. Nawracała, M. Serwach, E. Sodolska, P. Sukiennik, E. Wieczorek, Prawo ubezpieczeń gospodarczych. Komentarz. Tom II. Prawo o kontraktach w ubezpieczeniach. Komentarz do przepisów i wybranych wzorców umów, Warszawa 2010, s. 142.

główne świadczenia stron. Dopiero w przypadku stwierdzenia, że postanowienie reguluje główne świadczenia stron, należy rozważyć, czy zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przedmiotowe postanowienia nie określają głównych świadczeń stron.

Na mocy kwestionowanych postanowień ustalany jest sposób wyliczania wysokości kwoty kredytu i poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych. Przedmiotowe postanowienia nie określają więc głównych świadczeń stron, za które należy uznać świadczenie kredytodawcy do przekazania kwoty kredytu i świadczenie kredytobiorcy polegające na spłacie kwoty kredytu wraz z wynagrodzeniem. Postanowienia określające zasady ustalania kursu wymiany walut, choć związane z ww. świadczeniami, odnoszą się jedynie do tego, jak ma być ustalana ich wysokość. Można więc stwierdzić, że postanowienia te wskazują, jak mają być dokonywane rozliczenia między stronami.

O niedopuszczalności uznania postanowień określających zasady ustalania kursów kupna i sprzedaży walut za postanowienia określające główne świadczenia stron trafnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 7 maja 2013 r. (sygn. akt VI ACa 441/13), w którym stwierdził, że „Jakkolwiek problem waloryzacji rat kredytu i przeliczenia należności banku z waluty obcej na polską jest pośrednio związany ze spłatą kredytu, to jednak, zdaniem Sądu, nie można uznać, że ustalenia w tym zakresie stanowią postanowienia dotyczące głównych świadczeń stron. Są to postanowienia poboczne, o drugorzędym znaczeniu”. Jednocześnie podobne stanowisko przedstawił Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 21 października 2011 r. (sygn. akt VI ACa 420/11), „[...] świadczeniem głównym kredytobiorcy jest zwrot otrzymanych środków pieniężnych oraz uiszczenie opłat z tytułu oprocentowania i prowizji. Wprawdzie kredyt, o którym mowa w tej sprawie jest indeksowany w stosunku do walut obcych, jednak udzielany jest w walucie polskiej i w tej walucie jest spłacany. Sporne klauzule określają zaś jedynie sposób przeliczania kwoty kredytu lub kwoty raty spłaty na inną walutę, według której są one indeksowane. Nie decydują więc o cenie kredytu, której odpowiednikami są odsetki i marże”.

Niemniej jednak, w sytuacji, gdyby Sąd rozpatrujący niniejszą sprawę, nie podzielił stanowiska Prezesa Urzędu co do powyższej kwestii, należy mieć na uwadze, że kwestionowane klauzule są niejednoznaczne³. O ich niejednoznaczności przesądza fakt, że konsument - nawet jeśli literalnie rozumie kwestionowane postanowienia - w momencie zawarcia umowy nie jest w stanie ocenić ostatecznej wysokości swojego zobowiązania względem Banku (w szczególności z uwagi na przyznane Bankowi w umowie uprawnienie do ustalania kursu wymiany walut). Tym samym konsument nie może ocenić skutków ekonomicznych podejmowanej przez siebie decyzji.

³ Orzecznictwo zwrot „jednoznaczny” każe interpretować, jako dopuszczający tylko jedną możliwą interpretację, niebudzący wątpliwości, dokładnie określony, wyraźny, oczywisty, niedwuznaczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 listopada 2011 r., I CSK 46/11).

5. Sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumentów

Postanowienie może zostać uznane w toku abstrakcyjnej kontroli za abuzywne, jeśli poza powyżej wskazanymi przestankami, zostanie wykazana jego sprzeczność z dobrymi obyczajami, jak również relewantność tej sprzeczności w postaci rażącego naruszenia interesów konsumentów. W niniejszej sprawie za naruszenie dobrych obyczajów Prezes UOKiK przyjmuje tworzenie przez Pozwanego postanowień umownych, które mogą godzić w równowagę kontraktową stron, zaś rażące naruszenie interesów polega na wprowadzeniu daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Zgodzić się przy tym należy z konkluzją SOKiK, że naruszenie w niniejszym przypadku dotyczy zwłaszcza interesów ekonomicznych konsumentów. Zważywszy na to, że w kwestionowanych postanowieniach zarówno Regulaminu, jak i Aneksu zastosowano analogiczny mechanizm kształtowania kursów walut oraz określania wysokości zobowiązania ciążącego na kredytobiorcy, to uwagi poczynione poniżej będą się odnosić do postanowień obu wzorców umownych.

Wywód dotyczący znaczenia treści kwestionowanych postanowień należy rozpocząć od wskazania, że w ocenie Prezesa UOKiK **wszystkie zakwestionowane przez powodów postanowienia mają charakter niedozwolony**. Jednocześnie odnosząc się do rozstrzygnięcia SOKiK w niniejszej sprawie nie sposób interpretować zakwestionowanych przez Powodów postanowień poszczególnych wzorców osobno i w konsekwencji orzec o abuzywności jedynie jednego, wybranego przez Sąd, ustępu danego wzorca.

Zwrócić należy uwagę, że zgodnie z aktualną linią orzecniczą postanowienie wzorca jest konkretyzowane przez treść normatywną ustalaną na podstawie jego brzmienia, ewentualnie w powiązaniu z innymi postanowieniami wzorca, a nie przez samo to brzmienie i jego językowy kontekst w ramach wzorca⁴. Wobec powyższego, nie sposób oceniać postanowienia dotyczące przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji wskazaną w tabeli kursowej Banku z pominięciem postanowień określającego zasady ustalania kursów walut określanych w tej tabeli. W ocenie Prezesa Urzędu o abuzywności kwestionowanych postanowień nie świadczy bowiem jedynie to, że konsument na ich podstawie nie jest w stanie przewidzieć, jaka będzie rzeczywista wysokość przyznanego kredytu, ale również okoliczność, że na ich podstawie Pozwany przyznaje sobie w zasadzie nieograniczoną kompetencję zarówno do określania wartości kursów walut, jak i nieograniczone uprawnienie do ich modyfikacji (jedynie Pozwany, posiada uprawnienie do określania wysokości wskaźnika wpływającego na wysokość świadczeń stron).

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że w ocenie Prezesa Urzędu za niedopuszczalne uznać należy uznanie postanowienia wzorca umowy (a mówiąc precyzyjniej treści normatywnej ustalonej na podstawie treści postanowień wzorca

⁴ Zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15.

umowy) za jedynie częściowo abuzywne⁵. Jak zostało wyżej wskazane, nie sposób ustalić pełną treść normatywną kwestionowanych w niniejszej sprawie postanowień osobno dla każdego z nich. W konsekwencji również i z tego względu w niniejszej sprawie nie sposób oceniać zakwestionowane postanowienia poszczególnych wzorców odrębnie (z pominięciem pozostałych zakwestionowanych postanowień danego wzorca) i uznać abuzywność jedynie części z nich.

Przechodząc do oceny kwestionowanych przez Powodów postanowień, podkreślić należy, że przyznają one Pozwanemu uprawnienie do uzyskania dodatkowego wynagrodzenia, którego oszacowanie dla konsumenta jest niemożliwe ze względu na brak oparcia zasad ustalania kursów o obiektywne i przejrzyste kryteria, co wyklucza możliwość zweryfikowania przez konsumenta prawdziwości i zasadności działań podejmowanych przez Pozwanego.

Przy ocenie kwestionowanych postanowień nie sposób również pominąć okoliczności, że zastosowany przez Pozwanego mechanizm indeksacji przewiduje dwukrotne przeliczenie kwoty zobowiązania przy wykorzystaniu dwóch różnych mierników waloryzacji. Bank stosuje odpowiednio kurs kupna (w przypadku pierwotnego przeliczenia kwoty kredytu lub jego transzy) lub kurs sprzedaży waluty waloryzacji (w przypadku przeliczenia poszczególnych rat kredytu). Co istotne, kurs kupna jest niższy od kursu sprzedaży, a co za tym idzie Pozwany dokonując dwukrotnego przeliczenia kwoty zobowiązania, najpierw w momencie jego wypłaty po niższym kursie, a następnie w momencie jego spłaty po kursie wyższym, uzyskuje nadwyżkę (tzw. spread). W ocenie Prezesa Urzędu takie ukształtowanie mechanizmu indeksacji (przy uwzględnieniu okoliczności, że nie generuje on w praktyce po stronie banku konieczności dokonywania transakcji walutowych), prowadzi do uzyskania przez Pozwanego dodatkowego wynagrodzenia, wysokości którego w momencie zawierania umowy kredytu konsument nie jest w stanie w żaden sposób oszacować.

Wbrew twierdzeniom SOKiK, obiektywizmu nie sposób przypisać kryteriom określonym w analizowanych wzorcach przez Pozwanego. Zostały one bowiem przez Bank na tyle ogólnie sformułowane, że w zasadzie pozostawiają Pozwanemu dowolność w zakresie kształtowania kursów walut, uniemożliwiając tym samym konsumentowi weryfikację podejmowanych przez Pozwanego decyzji.

W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę, że Pozwany wskazując na czynniki, którymi będzie się kierował ustalając kursy kupna i sprzedaży walut, posłużył się zwrotami niedookreślonymi, których definicji nie sposób odszukać w treści samych wzorców. Nie sposób dokonać ich jednoznacznej interpretacji w oparciu o przepisy powszechnie obowiązującego prawa, czy też inne powszechnie dostępne źródła informacji. W konsekwencji osoba przystępująca do umowy nie jest w stanie

⁵ Pogląd ten znajduje również potwierdzenie w doktrynie i orzecznictwie, por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07; por. także: M. Szczepańska, „Glosa do uchwały SN z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07”, LEX/el., 2009; J. Czabański, „Odpowiedzialność banku za stosowanie abuzywnej klauzuli zmiennego oprocentowania. Glosa do wyroku SN z 14 maja 2015 r.”, Palestra 1-2/2016.

ustalić, co Pozwany rozumie poprzez „bieżące notowania kursów”, „rynek międzybankowy”, „rynek krajowy”, „różnicę stóp procentowych”, „różnicę stóp inflacji”, „płynność rynku walutowego”, czy też „stan bilansu płatniczego i handlowego”. Z wzorca nie wynika, z jakich konkretnie źródeł Pozwany pozyskuje informacje, na podstawie których ustala kursy walut. Konsument nie wie zatem, gdzie winien weryfikować bieżące kursy wymiany walut, wahania podaży i popytu czy jakiej jednostki stan bilansu płatniczego i handlowego winien obserwować. Podobnie, Kredytobiorca na podstawie tak sformułowanych kryteriów nie wie z jakiego okresu wskaźniki Pozwany będzie brał pod uwagę kształtując własne tabele kursów oraz jaki konkretnie wpływ będzie miał spadek lub wzrost danego wskaźnika (wzorce nie określają kierunku, skali, ani proporcji zmian, do dokonania których Bank jest uprawniony). Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że potencjalna częstotliwość dokonywania przez Bank modyfikacji jest dowolna, a konsumenci nie mają żadnego wpływu i możliwości reakcji na takie działanie Banku. Podsumowując można stwierdzić, że określone przez Pozwanego kryteria mają jedynie charakter pozorny, w żaden sposób niemożliwy do zweryfikowania i pozostawiający Pozwanemu w zasadzie nieograniczony luz decyzyjny.

Niezależnie od powyższego, w kontekście analizowanych postanowień wzorców umów wątpliwości budzi okoliczność, że Pozwany nie określił momentu publikacji i sporządzania Tabeli, nie wskazał również, jak często Tabela może być zmieniana. W konsekwencji, Pozwany ma potencjalną możliwość kształtowania kursów „na bieżąco”, w sposób zależny wyłącznie od własnej woli i potrzeb. Należy podkreślić, że analizowane postanowienie może przyznawać Bankowi uprawnienie do dokonywania omawianych zmian jednie w momencie, który będzie najbardziej korzystny ekonomicznie dla Banku. Konsument nie ma przy tym żadnej gwarancji, że w sytuacji odwrotnej - najbardziej korzystnej dla konsumenta - Bank zmodyfikuje kursy walut obowiązujące w Tabeli. Okoliczność ta sprawia, że konsumenci nie wiedzą w odpowiednim momencie, w oparciu o które dane zostaną dokonane przeliczenia rat kapitałowo-odsetkowych zaciąganych przez nich kredytów.

Wskazać w tym miejscu należy, że Prezes UOKiK w kontekście analizowanych postanowień Regulaminu już w Raporcie z 2009 r. podkreślił, że formułowanie postanowień wzorców dotyczących ustalania kursów walut, bądź w ten sposób, że odsyłają one w swej treści do tabel kursowych bez wskazania dyrektyw jakimi może kierować się bank przy ustalaniu kursów bądź przy sformułowaniu takich zasad w sposób ogólny, zastrzegający na rzecz banku możliwość wprowadzania uznaniowych zmian, należy ocenić negatywnie⁶. Rodzi to bowiem uzasadnione ryzyko, że wspomniane kryteria mogą być oderwane od rzeczywistości rynkowej, ustalane w arbitralny i nieprzewidywalny dla konsumenta sposób. W konsekwencji wysokość kursów ustalanych przez Pozwanego może zostać ukształtowana na znacznie wyższym lub wyższym poziomie niż średnie wartości na rynku walutowym i w konsekwencji zabezpieczać jedynie interesy Pozwanego.

⁶ Prezes UOKiK, „Raport dotyczący spreadów”, Warszawa 2009, s. 19.

W tym miejscu nie sposób również zgodzić się z konstatacją SOKiK, że określony przez Pozwanego sposób przeliczania rat kredytu spełnia warunki, o których mowa w uwadze 73 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego 30 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygnaturze C-26/13. Trybunał Sprawiedliwości uzasadniając swe rozstrzygnięcie we wskazanym przez SOKiK fragmencie odnosi się między innymi do ust. 2 Załącznika do Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków umów. Na wstępie podkreślić należy, że ust. 2 Załącznika do Dyrektywy nie został implementowany do polskiego porządku prawnego, a zatem nie sposób uznać, że polski ustawodawca dopuszcza stosowanie określonych w nim wyjątków. W konsekwencji nie można twierdzić, że za abuzywne nie mogą być uznawane postanowienia, zgodnie z którymi dostawca usług finansowych zastrzega sobie prawo do zmiany stopy procentowej płaconej przez konsumenta lub jemu należnej albo zmiany wysokości opłat za inne usługi finansowe bez wcześniejszego powiadomienia, o ile istnieje uzasadniona przyczyna takiego postępowania, pod warunkiem że dostawca usług będzie zobowiązany do jak najszybszego powiadomienia o tym drugiej strony umowy, która uzyska prawo do niezwłocznego rozwiązania umowy (ust. 2 lit. b załącznika do Dyrektywy 93/13/EWG)⁷. Niezależnie od tego podkreślić należy, że Trybunał Sprawiedliwości w przywołanym orzeczeniu podkreślił, że dla ewentualnego uznania za abuzywnego warunku, który zezwala przedsiębiorcy na obliczenie wysokości należnych od konsumenta rat miesięcznych według stosowanego przez tego przedsiębiorcę kursu sprzedaży waluty obcej, kluczowe jest to, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wyływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne. Jak już było to wyżej wskazane, w okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób twierdzić, że Pozwany wskazał w analizowanych wzorcach kryteria, które można by było uznać za jednoznaczne i zrozumiałe dla konsumenta. Wbrew twierdzeniom SOKiK, w ocenie Prezesa UOKiK kryteria te nie pozwalają konsumentowi przewidzieć konsekwencji wyływających dla niego z zastosowanej przez Pozwanego indeksacji.

Zwrócić należy także uwagę, że SOKiK w uzasadnieniu do wyroku wydanego w przedmiotowej sprawie doszedł do przekonania, że w praktyce stopień skomplikowania zagadnienia określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut nie pozwala na przyjęcie jednego algorytmu, który każdorazowo pozwalałby na zrealizowanie postulatów by zasady wyznaczania kursów były określone przez banki w sposób maksymalnie precyzyjny, wręcz pozwalający konsumentowi na samodzielne weryfikowanie tych czynności. Wobec tego SOKiK

⁷ W tym kontekście zwrócić należy na marginesie uwagę, że zgodnie z art. 8 Dyrektywy, celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta Państwa Członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z Traktatem w dziedzinie objętej niniejszą Dyrektywą. Przyjąć zatem należy, że nieimplementowanie ust. 2 Załącznika do Dyrektywy było celowe i w założeniu miało zapewnić konsumentom w Polsce wyższy standard ochrony, aniżeli ten określony samą Dyrektywą.

stwierdził, że w tym zakresie możliwe jest jedynie określenie dyrektyw wyznaczania kursów poprzez wskazanie tych czynników, które są uwzględniane przez bank w toku procedury związanej ze sporządzeniem tabeli kursowej. W ocenie Prezesa UOKiK, również i ten pogląd SOKiK jest błędny. Zwrócić bowiem należy uwagę, że jeśli nawet przyjąć, że nie jest możliwe określenie takich obiektywnych kryteriów, które pozwalałyby konsumentowi na weryfikację podejmowanych przez bank jednostronnych decyzji w zakresie zamiany wartości ustalonych w tworzonej przez siebie tabeli kursów, to za abuzywne *per se* należałoby uznać potencjalnie każde odwołanie do tabeli kursów banku (banki w takich okolicznościach winny odwoływać się zatem wyłącznie do obiektywnych, dostępnych i możliwych do weryfikacji wskaźników waloryzacji, takich jak kursy walut publikowane przez NBP). Nie można bowiem twierdzić, że brak możliwości całkowitego usunięcia abuzywności danego typu postanowień w praktyce sankcjonuje możliwość stosowania go w „najmniej” abuzywnej postaci (do takiej konkluzji zdaje się prowadzić rozumowanie SOKiK w niniejszej sprawie).

W ocenie Prezesa UOKiK nie sposób zgodzić się również z twierdzeniem, że arbitralność w zakresie ustalania wysokości zobowiązania kredytowego w przypadku analizowanych w niniejszej sprawie postanowień Aneksu została wyłączona na skutek wprowadzenia regulacji umożliwiającej kredytobiorcy spłatę zobowiązania w walucie indeksacji. Podkreślić należy, że kwestionowane postanowienia Aneksu nadal odwołują się do tabel kursów walut ustalanych w sposób arbitralny przez Pozwanego. Nie można przy tym twierdzić, że przyznanie kredytobiorcom wyboru pomiędzy możliwością spłaty w złotówkach na podstawie postanowień mających charakter niedozwolony a możliwością spłaty w walucie indeksacji, wyłącza samo przez się abuzywność kwestionowanych przez Powodów postanowień.

Na koniec, zwrócić należy uwagę na postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1 Aneksu, w którym Pozwany określił, że do wyliczenia rat kredytu będzie korzystał z kursu waluty waloryzacji ustalonej na podstawie Tabeli obowiązującej na dzień spłaty z godziny 14:50. W kontekście tego postanowienia podkreślić należy, że obrany przez Pozwanego termin wyznaczania kursu może utrudniać kredytobiorcy w praktyce terminową spłatę zobowiązania. Wynika to z faktu, że kredytobiorca dowiaduje się o wysokości danej raty dopiero w dniu jej spłaty i to na tyle późno, że wystany przez niego przelew może nie zostać przez Bank zaksięgowany na czas, tj. w dniu spłaty. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego niewątpliwie, w ocenie Prezesa Urzędu, godzi w interesy kredytobiorcy.

Podsumowując należy stwierdzić, że postanowienia stosowane przez Pozwanego dotyczące zasad ustalania kursów wymiany walut są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Postanowienia te wprowadzają rażącą dysproporcję praw i obowiązków stron, przyznając jedynie jednej z nich uprawnienie do dowolnego ustalania kryteriów wpływających na wysokość świadczeń stron, przy jednoczesnym odebraniu drugiej stronie możliwości weryfikowania poprawności działania silniejszej strony umowy. Należy zauważyć, że na konsumentów, poza ryzykiem kursowym, na które godzili się, zawierając umowę kredytu waloryzowanego do waluty obcej, zostało przerzucone

ryzyko całkowicie dowolnego kształtowania kursów wymiany walut przez kredytodawcę. W przypadku umów o kredyt hipoteczny jest to o tyle istotne, że kredytobiorcy są narażeni na to ryzyko przez wiele lat trwania umowy.

W tym miejscu należy podkreślić, że charakter umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego do waluty obcej wiąże się ze znacznym skomplikowaniem oraz długotrwałością zobowiązania. Opisane zakłócenie równowagi stron umowy w sposób rażący narusza ekonomiczny interes konsumentów. Należy również zwrócić uwagę, że Pozwany - będący profesjonalistą i silniejszą stroną stosunku prawnego - w omawianym przypadku na mocy analizowanych postanowień wykorzystał swoją uprzywilejowaną pozycję.

Przeprowadzona analiza, zdaniem Prezesa Urzędu, w pełni **uzasadnia uznanie wszystkich kwestionowanych przez Powodów postanowień za niedozwolone postanowienia umowne**, zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c.

Załączniki:

- wniosek o wydanie istotnego poglądu w sprawie
- 2 odpisy dla stron zawierające stanowisko Prezesa UOKiK z istotnym poglądem dla sprawy.